

30 LAT Katedry Edukacji Obronnej Akademii Pedagogicznej w Krakowie

Akademia Pedagogiczna w Krakowie od początku towarzyszy wprowadzanej w kraju reformie edukacji poprzez dokształcanie pracowników oświaty, kształcenie w systemie zintegrowanym przyszłych nauczycieli oraz prowadzenie badań naukowych służących edukacji.

Podstawową jednostką organizacyjną, zajmującą się od 30 lat przygotowaniem nauczycieli i doskonaleniem zawodowym w zakresie przysposobienia obronnego i edukacji dla bezpieczeństwa, był Zakład Wychowania Obronnego, a obecnie Katedra Edukacji Obronnej Instytutu Nauk o Wychowaniu, prowadząca trzy typy studiów: dzienne, zaoczne i podyplomowe. Pracownikami Katedry jest czternastu wysokokwalifikowanych pracowników naukowo-dydaktycznych (pięciu doktorów habilitowanych, pięciu doktorów, lekarz i trzech magistrów). Katedra Edukacji Obronnej jest jedną z kilku jednostek naukowo-dydaktycznych w Polsce, w której nauczycielami akademickimi są również czynni oficerowie zawodowi Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, co w opiniach absolwentów Uczelni i znawców przedmiotu czyni kształcenie specjalistyczne bardziej profesjonalnym.

Katedra w ramach swojej działalności naukowo-dydaktycznej współpracuje z licznymi wyższymi uczelniami w kraju, między innymi z Akademią Bydgoską, Akademią Podlaską, Akademią Wychowania Fizycznego w Krakowie, Akademią Obrony Narodowej i innymi.

Na jednolitych, pięcioletnich, dziennych studiach magisterskich kształceni są pedagodzy w zakresie dwóch specjalności (wychowanie obronne i wychowanie fizyczne) oraz na studiach zaocznych w zakresie jednej specjalności (wychowanie obronne). Studia zaoczne realizowane są w formie trzyletnich studiów zawodowych (licencjackich) i dwuletnich studiów uzupełniających magisterskich. Wśród osób podejmujących studia w systemie zaocznym są kandydaci na przyszłych nauczycieli, a także pracownicy administracji państwowej, funkcjonariusze Policji, Straży

Granicznej i Państwowej Straży Pożarnej oraz żołnierze Sił Zbrojnych RP. Studia podyplomowe Edukacja obronna, to studia kwalifikacyjne dla nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz innych absolwentów z dyplomem magistra lub licencjata dające uprawnienia do nauczania drugiego przedmiotu.

Absolwenci studiów magisterskich uzyskują tytuł magistra pedagogiki o specjalności Wychowanie obronne, a w przypadku studiów dziennych magistra pedagogiki o specjalności wychowanie obronne i wychowanie fizyczne (WO i WF). Wiedza i przygotowanie praktyczne absolwentów umożliwia im podjęcie pracy w szkolnictwie gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym oraz na innych stanowiskach, gdzie wymagane jest wykształcenie w zakresie bezpieczeństwa czy obronności.

Studia dzienne i zaoczne realizowane są na podstawie planów oraz programów studiów opracowanych w Katedrze Edukacji Obronnej i zatwierdzonych przez Instytut Nauk o Wychowaniu oraz Radę Wydziału Pedagogicznego zawierających przedmioty kształcenia ogólnego, przedmioty podstawowe, przedmioty kierunkowe i specjalizacyjne. Odpowiadają one standardom kształcenia, opracowanym przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego dla kierunku pedagogika. Programy studiów nakładają na studentów obowiązek odbywania praktyk pedagogicznych i obozów specjalistycznych, m.in. w trzecim roku studiów dziennych studentów obowiązuje dziesięciodniowy obóz specjalistyczny, w programie którego umieszczono kurs sędziowski strzelectwa sportowego, kończący się egzaminem państwowym, dającym uprawnienia sędziego strzelectwa sportowego, w drugim roku studiów dziesięciodniowy zimowy obóz sportowy, w programie którego znajdują się m.in.: narciarstwo zjazdowe i biegowe oraz saneczkarstwo. Prace magisterskie i licencjackie studenci piszą w obszarach wychowania obronnego, wychowania fizycznego, szeroko rozumianego bezpieczeństwa i edukacji. Bezpieczeństwo to termin używany obecnie coraz częściej, mający dużo znaczeń i wielu kategorii. Jego zakres poszerza się znacząco i w zasadzie nie ma dzisiaj takiego obszaru działalności, w którym bezpieczeństwo nie odgrywałoby istotnej roli. Stąd analizując podstawę programową i ścieżki programowe wszystkich poziomów kształcenia, dokonano korekty istniejących już programów, wprowadzając na studiach magisterskich przedmiot edukacja dla bezpieczeństwa kończący się egzaminem. Przedmiot ma na celu zapoznanie studentów przez pryzmat bezpieczeństwa zarówno z bieżącymi problemami politycznymi, jak i z szerszymi tendencjami, które wpływają na dalszy rozwój poszczególnych państw, regionów i współczesnego świata jako całości. Program obejmuje m.in. istotę i charakter współczesnych kryzysów międzynarodowych, międzynarodowe działania na rzecz pokoju, strategię bezpieczeństwa wybranych państw, narodowe polityki bezpieczeństwa, wybrane problemy międzynarodowego prawa humanitarnego oraz światowy proces rozbrojenia i budowy zaufania. Dziś szeroko rozumiana edukacja dla bezpieczeństwa, zajmująca coraz bardziej znaczące miejsce w programach kształcenia na wszystkich poziomach edukacyjnych, a zwłaszcza w wychowaniu dzieci i młodzieży, w konsekwencji przyczynia się do rozwoju tak bardzo aktualnego obecnie bezpieczeństwa na co dzień.

Od roku akademickiego 2003/2004 Katedra realizuje ustawowe przedsięwzięcia wynikające z obowiązku służby wojskowej w zakresie przysposobienia obronnego dla studentek i studentów studiów licencjackich i magisterskich wyższych uczelni krakowskich i województwa małopolskiego.

Działalność naukowa Katedry obfituje realizacją licznych tematów badawczych w ramach naukowych badań statutowych i badań własnych. Głównym kierunkiem badań są zmiany zachodzące w systemie edukacyjnym RP polegające na eksponowaniu i coraz szerszym pojmowaniu bezpieczeństwa. Stąd głównym tematem badawczym w ramach badań statutowych jest podjęty w 2002 roku temat: „Optymalizacja jakości kształcenia na pedagogice ze specjalnością wychowanie obronne i wychowanie fizyczne”.

Trzydzieści lat istnienia Zakładu Wychowania Obronnego-Katedry Edukacji Obronnej było doskonałą okazją do podsumowania i dokonania oceny dorobku tej znaczącej w systemie edukacji narodowej Rzeczypospolitej Polskiej placówki naukowo-dydaktycznej.

Dnia 27 listopada 2003 roku w Akademii Pedagogicznej w Krakowie odbyła się jubileuszowa sesja naukowa poświęcona trzydziestoletniej działalności Zakładu Wychowania Obronnego-Katedry Edukacji Obronnej. Ufam, iż materiały z tej sesji znajdą się w kolejnym numerze naszych Studiów.

Zbigniew Kwiasowski

